

POSOTE20

TULEVAISUUDEN SOTE-KESKUS
SOTE-RAKENNEUUDISTUS

Pohjois-Savo

POSOTE20 – Rakennuudistus

Hankesuunnitelma – Päivitetty 30.9.2020

Osa-alue 1 – Vapaaehtoinen alueellinen valmistelu ja hankekoordinaatio

Osa-alue 1 täsmentyy myöhemmin lainsäädäntötyön etenemisen myötä.

Toimenpiteet

Osa-alueen toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

Ennen hallituksen esitystä alueellisen järjestämistä vastuun kokonaisuuden hallinta ja johtaminen riippumatta toteutettavasta hallintomallista

Organisaation ja johtamis- ja päätöksenmallin rakentaminen uudistuksen valmisteluun ja toteutukseen

Sote-uudistuksen ja maakunnallisen palveluiden järjestämismallin toteuttaminen vaatii palveluiden organisoimisen, johtamisen ja tuotannon kaikkien osa-alueiden tarkastelua. Tässä tulee huomioida maakunnan kuntien tarpeet muutosten tavoitteille ja toteutukselle. Tätä varten tarvitaan maakunnallinen hankeorganisaatio, jolla on selkeästi määritelty tehtävä ja valtuutus uudistusten valmisteleminen ja toteuttamiseksi. Lisäksi tarvitaan päätöksentekomalli, jossa alueen kunnat ovat edustettuna tarvittavien työtä ohjaavien linjausten ja päätösten tekemiseksi. Maakunnallisen organisoitumisen ja hankekoordinaation järjestäminen on kuvattu hankehakemuksen kohdassa Hankekoordinaatio – ja hallinto, jossa kuvataan uudistuksen toteuttamista varten rakennettava johtamis- ja päätöksentekomalli kokonaisuudessaan maakunnallisesta päätöksenteosta toimenpiteistä vastaavien työryhmien johtamiseen.

Olemassa olevien maakunnalliseen palveluiden järjestämiseen liittyvän materiaalin päivitys vastaamaan nykytilannetta

Edellisen vaalikauden aikana sote-uudistuksen valmistelu aloitettiin Sipilän hallituksen linjausten mukaisesti ja Pohjois-Savossa uudistuskokonaisuudet yhdistettiin kesällä 2017, jonka jälkeen valmistelua tehtiin yhteisesti ja laajemmin maakuntauudistus -nimikkeeseen alla. Tuolloin uudistustyöhön osallistettiin laajasti siirtyvien organisaatioiden henkilöstöä sekä sidosryhmien edustajia ja asiakkaita. Kuntayhteistyö oli merkittävässä roolissa muodostettaessa yhteistä näkemystä uuden maakunnan rakentamisessa ja siihen liittyvissä linjauksissa. Tuolloin tehtyä suunnittelua ja valmistelutyötä pidetään nyt tehtävän valmistelutyön lähtökohtana ja tavoitteena on hyödyntää sitä mahdollisimman laajasti. Huomioiden kuitenkin nykyisen hallituksen asettamat tavoitteet ja reunaehdot sote-palveluiden maakunnalliselle toteuttamismallille.

Pohjois-Savossa asiakasnäkökulma ohjasi suunnittelua. Maakunnalliset palvelut haluttiin koota loogiseksi kokonaisuudeksi osittain hajallaan olevista palveluista. Tavoitteena oli, että maakunnan järjestämät ja tuottamat palvelut muodostaisivat asiakkaan näkökulmasta selkeän ja helposti ymmärrettävän kokonaisuuden. Toisena ohjaavana periaatteena oli palvelujen tuotannon kolminapaisuus maakunnan alueella. Tällä tarkoitettiin palveluverkon suunnittelun lähtökohtana olevan alueelliset tarpeet huomioiva tasapainoinen palveluverkko, jonka keskipisteinä toimivat Iisalmi, Kuopio ja Varkaus. Maakunnan järjestämistä vastuulle kuuluvat palvelut suunniteltiin organisoitavaksi tästä lähtökohdasta tuotettavaksi joko omana tuotantona liikelaitoksessa, hankintana markkinoilta eli palveluntuottajilta tai valtakunnallisten ratkaisujen kautta.

Viestinnällä tuetaan vapaaehtoista valmistelua ja varmistetaan sen eteneminen

Hankeen viestintäsuunnitelman mukaisesti viestitään aktiivisesti eri kohderyhmille vapaaehtoisen valmistelun sekä uudistusta tukevien kehittämishankkeiden etenemisestä. Viestintää toteutetaan monipuolisesti eri kanavissa ja sidosryhmille. Viestintä tukee vahvasti vapaaehtoisen valmistelun toteutusta ja sidosryhmien osallisuutta prosessiin.

Osa-alue 2 – Johtamisen ja ohjauksen kehittäminen

Toimenpiteet

1. Johtamismallin ja johtamisen sisältöjen kehittäminen

Maakunnan strategiaan tavoitteisiin pääsemiseksi Pohjois-Savon on muodostettava organisaation laajuinen johtamismalli. Maakuntajohtaminen poikkeaa merkittävästi aiempien alueiden johtamisesta ja Pohjois-Savo päivittää johtamisen sisällöt vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön tarpeita. Digitaaliset työkalut mahdollistavat omalta osaltaan laadukkaamman johtamisen, joka parantaa henkilökunnan hyvinvointia. Muut päämäärät johtamismallin kehittämisessä ovat ketterä reagointi muutoksiin ja asiakaslähtöisyys kaikilla toiminnan tasoilla.

Maakuntaan siirtyvien organisaatioiden johtamiskäytännöt vaihtelevat merkittävästi. Johtamismallin yhtenäistämistä yritettiin toteuttaa jo uudistuksen edellisellä kierroksella, mutta muutokset eivät jääneet pysyviksi erillään toimiviin organisaatioihin. Siksi yhteisten johtamisen periaatteiden ja linjausten määrittäminen ja toteuttaminen on oleellista hyvän johtamisen toteutumiseksi koko maakunnan alueella.

Maakunta kattaa suuren maantieteellisen alueen ja etätyön mahdollistaminen ja sen hyvä johtaminen vaatii erityishuomiota. Ylä-Savon SOTE on osallistunut STM:n koordinoimaan Etänä Enemmän – sote-työ uudistuu -hankkeeseen ja kyseisen hankkeen tuottama toimintatapamalli toimii maakunnan etäjohtamisen kehittämisen perustana. Etänä enemmän -hankkeessa tunnistettuja muutosjohtamisen menetelmiä pyritään soveltamaan maakuntauudistuksen toimeenpanossa.

Maakunnan tuleva johtamismalli tulee perustumaan valmentavan johtamisen ideologiaan ja käytäntöihin. Johtamiskäytäntöjen toteutumista tuetaan koko maakuntaorganisaation laajuisilla johtamisvalmennuksilla. Toimialakohtaiset erityispiirteet huomioidaan uutta johtamismallia sovellettaessa. Etäjohtamisen periaatteet ja parhaat käytännöt määritellään ja etäjohtamiseen tarvittavan tiedon tunnistetaan. Tietotarpeiden lisäksi etäjohtamisen modernit työkalut määritellään toimenpidekohtaisesti.

Uudistuneen johtamismallin soveltuvuutta SavoGrow-kehitysyrityksen omistajakuntien alueella laadittuun sosiaalipalvelujen uuteen rakenteeseen arvioidaan erillisellä selvitystyöllä. Tässä yhteydessä voidaan saada tietoa johtamisen mallista pienten väljästi asuttujen kuntien toiminnallisiin erityispiirteisiin yhteistä sote-toimintamallia rakennettaessa. Saatuja tuloksia hyödynnetään ja toimintamallia laajennetaan kattamaan kaikki maakunnan toimijat.

2. Järjestäjän tietojohdamisen tarpeiden määrittely ja työkalujen hankinnan valmistelu

Maakunnan sote-palveluiden järjestäminen ja toiminnan tehokas johtaminen vaatii oikea-aikaista ja luotettavaa tietoa. Pohjois-Savon maakunta hyödyntää kansallista kehitystä Toivo-ohjelman tuotosten muodossa ja perustaa järjestäjän tietojohdamisen kansallisesti kehitettyihin käsite- ja tietomalleihin.

Maakunnan alueella selvitettiin tietojohdamisen kypsyystasoa SoteDigin toteuttamalla ”Pohjois-Savon tietojohdamisen kypsyystaso” -kyselyllä. Tärkeimmät kehityskohteet tulosten mukaan ovat tiedon hankinta ja tiedon organisointi. Samat kehityskohteet toistuivat organisaatorajojen ja työtehtävien ylitse. Systemaattinen tiedon varastoinnin kehittäminen ja tietomallin määrittely pyrkivät nostamaan nykytasoa kyseisillä osa-alueilla.

Nykytilan arvioinnin lisäksi kyselyllä selvitettiin vastaajien tyytyväisyyttä tietojohdamiseen. Pohjois-Savon tulokset tyytyväisyydessä ovat jokaisella osa-alueella nykytila-arvoa heikommät. Tiedon hankinta toistui heikoimmin menestyvissä osa-alueissa myös tyytyväisyyksimittareilla. Suurin ero tyytyväisyyden ja nykytilan välillä on tietojohdamisen vision ja strategian -osa-alueella. Systemaattinen tietojohdamisen maakunnallinen kehittäminen on syytä aloittaa ylätasolta ja tietojohdamisen strategian viestimiseen keskitytään erityisesti hankkeen sisäisten sidosryhmien viestinnässä.

Konkreettinen tietojohdamisen kehittäminen toteutuu seuraavien kokonaisuuksien määrittelyn kautta:

- Järjestäjän SOTE-käsittemalli

- Palvelutuotannon ohjauksen ja seurannan tietomalli
- Tuottajavalvonnan tietomalli
- Johtamisen mittaristo

Mallit sidotaan maakuntajohdon toimintaan päätöksentekoprosessin määrittelyssä. Käsite- ja tietomalleja toteutetaan SoteDW-kehityksen yhteydessä ja mittaristojen käyttöliittymänä toimii alueella käytössä oleva Tableau. Mittaristojen kehitystyötä toteutetaan yhdessä tulevaisuuden sote-keskuksen ennaltaehkäisyn työpaketin kanssa. Hankkeen aikana määritellään sote-keskuksen tarvitsemat mittarit ja käyttöönotto toteutetaan osittain sote-keskus kehityksen jatkuessa vuonna 2022.

3. SOTE-tietopakettien päivittäminen ja käyttöönotto koko maakunnan alueella

Pohjois-Savon maakunta simuloi talouttaan edellisen uudistuskierron aikana ja maakuntatasoiset taloustiedot on päivitetty SOTE-tietopaketteihin vuosilta 2016 ja 2017. Lisäksi aiemman valmistelun yhteydessä arvioitiin tietopakettien soveltuvuutta Pohjois-Savon maakunnan alueella yhdessä STM:n kanssa pilottihankkeen puitteissa. Hankeorganisaatio tulee päivittämään kaikkien organisaatioiden taloustiedot maakunnan johtamisen tueksi STM:n tammikuussa 2020 julkaiseman SOTE-tietopaketin muotoon.

Yhtenäisen, kattavan sote-tietopohjan käyttäjiä ovat erityisesti valtioneuvosto, sosiaali- ja terveysministeriö, THL, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestäjät, valvontaviranomaiset ja osin myös palvelujen tuottajat. SOTE-tietopakettien rakenne on organisaatioriippumaton ja sen avulla maakunta voi pureutua JHS-suosituksen mukaista talousraportointia tarkempisiin tietoihin. Sote-tietopakettien määritelmät ja luokitukset noudattavat Valtiokonttorin JHS-palveluluokkia.

Maakunnan alueella on jo osittain käytössä SoteDW-tietovarasto. Varastoa käyttävät tällä hetkellä Kuopio, Ylä-Savo ja Kysteri. Siilinjärvi on parhaillaan pilotoimassa tietovarastoa. SoteDW-varastoa käytetään alueellisen tietojohdamisen raportoinnin kehittämisessä ja se tullaan laajentamaan koko maakunnan käyttöön. SoteDW sisältää kopion potilastietojärjestelmän tiedoista, ja se mahdollistaa joustavan tietojen käsittelyn. Tällä hetkellä SoteDW:tä on käytetty raportoinnin tietohakujen kohdetaulujen muodostamiseen. Tietosisällöt raportoinnin pohjaksi haetaan SoteDW:en lähdejärjestelmistä jatkuvasti hankkeen aikana määritettävillä frekvensseillä. Visuaalinen raportointi SoteDW:n tiedoilla toteutetaan Tableau-työkalulla.

Hankeorganisaatio tulee käynnistämään toimenpiteet määrittämällä tietopakettien käyttötarpeet ja tunnistamalla tietopaketteja jo käyttävät organisaatiot. Nykykäyttäjien tietomallit päivitetään uuteen muotoon SoteDW raportointijärjestelmän sisälle. Päivitysten jälkeen niille organisaatioille, jotka eivät vielä paketteja käytä, määritetään konversio tietomallista SOTE-tietopaketin muotoon. Hanke jalkauttaa pakettien käytön tunnistamalla järjestelmien muutosvaatimukset tietopakettitiedon jatkuvan tuotannon varmistamiseksi. Muutosvaatimukset eivät rajaudu vain raportointijärjestelmiin vaan laajennetaan myös kirjausjärjestelmiin, jos se on tarpeellista yhtenäisen raportoinnin mahdollistamiseksi.

Osa-alue 3 – Toimintatapojen ja -prosessien uudistaminen ja yhtenäistäminen digitaalisten välineiden avulla

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon integraation kehittäminen

Hankkeen tavoitteena on parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon yhtenäisyyttä ja toimintaa saumattomana kokonaisuutena. Integraation edistäminen ulotetaan koskemaan myös erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välistä yhteistyötä. Tässä nykyisiä toimialarajoja ylittävässä toiminnassa hyödynnetään yhteiskehittämisen ja palvelumuotoilun metodeja. Yhteiskehittämistä on aiemminkin kokeiltu maakunnan alueella perus- ja erikoistason palveluja tuottavien kuntaorganisaatioiden yhteistyön parantamiseksi.

Toteuttamisvaiheessa yhteiskehittämisellä tunnistetaan maakuntatason kehittämisen pohjaksi valittavat toimintamallit ja tietojärjestelmät nykyisten alueellisten ratkaisujen joukosta. Hankkeessa toteutetaan myös toimialarajoja ylittävän toiminnan mallintamista ja malleihin liittyvien tietotarpeiden määrittelyä. Erityistä huomiota on tarpeen kiinnittää perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä kehittämis- ja tiedonjakomallin määrittelyyn. Kuopion yliopistollisen keskussairaalan suunnittelema koulutusohjelma tukee tätä kehitystyötä lisäämällä henkilökunnan osaamista esimerkiksi toiminta- ja raportointijärjestelmän, sote-ICT:n, toimintojen automaation ja digitaalisten palvelujen kehittämisessä.

2. Asiakkaan digitaalisten työkalujen käyttöönotto

Pohjois-Savon maakunta tulee perustamaan asiakkaiden omahoidon SoteDigin kehittämän OmaOlo - palvelun ympärille ja Terveyskylä –konseptin ympärille. OmaOlo-palvelun oirearviot ovat jo tällä hetkellä käytössä Kuopiossa. Maakunnan tavoitteena on tukeutua kansallisesti kehitettyihin ratkaisuihin ja näin tarjota asiakkailleen omia kehitysresursseja paremmat omahoidolliset palvelut. Omahoidon kehittäminen linkittyy vahvasti palveluneuvontaan ja asiakkaiden hoitamiseen ennen varsinaisten sote-palvelujen piiriin tuloa. Omahoidon kehitystä toteutetaan yhteistyössä sote-keskuksen ennaltaehkäisyn työpaketin kehityksen kanssa.

Toimenpideorganisaatio määrittelee maakunnan alueen OmaOlo-toiminnallisuuksiin linkittyvät toiminnot. Linkittyvien toimintojen osalta määritellään asiakkaan palvelupolut ja käyttöönoton vaatimat toiminnalliset muutokset. OmaOlo otetaan käyttöön koko maakunnan tasolla ja integroidaan osaksi kokonaispalveluarkkitehtuuria. OmaOlo -palvelut yhdistetään maakunnan sähköiseen ajanvaraukseen ja samalla mahdollistetaan asiakkaan sähköisten hoitopolkujen saumaton jatkumo. Sähköisiä hoitopolkuja on rakennettu aiemmin Terveyskylä -kehityksessä ja hankkeen sisällä tarkastellaan Terveyskylän ja OmaOlon saumattoman yhteistyön toteuttamista.

Digitaalisia palveluja pyritään kehittämään laajasti ja kokonaisvaltaisesti. OmaOlo-käyttöönoton lisäksi maakunta toteuttaa valikoituja pilotteja muista mahdollisista sähköisistä palveluista. Pilotoinneissa keskitytään tavanomaisten kotiin vietävien palvelujen tukemiseen etäpalveluja kehittämällä ja mobiiliratkaisujen käyttöön ottamalla. Kokeilut tukevat tulevaisuuden sote-keskus -kehitystä mahdollistaen matalan kynnyksen virtuaalisten yhteydenottojen toteuttamisen esimerkiksi perhekeskusten toiminnassa.

Lähipalvelun määritelmää laajennetaan kattamaan ne sähköiset palvelut, joita pystyy käyttämään omalta sohvalta. Esimerkkinä tehokkaasta kotisohvalle vietävästä palvelusta toimivat Suomi.fi -viestit. Maakunnan tavoitteena on ottaa tämä viestityökalu käyttöön kaikille soveltuville asiakkaille mahdollistaen paperittoman, nopean ja tietoturvallisen digitaalisen kommunikaation. Niiden asiakkaiden määrä, jotka eivät voi hyödyntää digitaalisia työkaluja ja saavat edelleen hoitoa pelkästään perinteisissä kanavissa, pyritään pitämään pienenä.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja tuetaan keskustelurobotin pilotoinnilla, joka toteutetaan yhteistyössä tulevaisuuden sote-keskus -kehittämisen ennaltaehkäisyn työpaketin kanssa. Pilotointi kattaa sähköisen kanavan kokeilun anonyymien keskustelun mahdollistamiseksi robotin kanssa. Keskustelurobotilla

pyritään turvaamaan nopea apu hoitoon hakeutumista pohtiville nuorille. Keskustelun jatkona löytyy OmaOlosta mielenterveyden oirearvioita oman tilan määrittämiseksi.

Chatbot-pilotti tukee toimia lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi. Laajalla sähköisten työkalujen käyttöönotolla tuetaan tulevaisuuden sote-keskus – kehittämishankkeen hyötytavoitteiden toteutumista. Erityisesti saatavuus- ja ennaltaehkäisy -osiossa esitetyillä toimilla tavoitellaan sähköisiä sote-palveluja sekä etä- ja mobiilipalveluiden laajempaa käyttöä.

3. Geneerisen palveluneuvonnan ja asiakasohjauksen toimintamallin käyttöönotto

Perustiedot kattavat toimintamalliin määriteltyjen asiakassegmenttien historiallisen kehityksen ja perustietojen pohjalta voidaan määrittää geneerisen toimintamallin piirissä tarjottavien palvelujen määrän. Kehittämistyössä hyödynnetään kansallista tietoa ja kokemuksia aiemmin toteutetuista KAAPO-hankkeen edistämisestä ikääntyvien palveluissa.

Geneerisen palveluneuvonnan ja asiakasohjauksen toimintamallin lisäksi määritellään tietojärjestelmätarpeet maakunnan laajuisen geneerisen asiakasohjauksen toteuttamiseksi. Järjestelmätarpeet kattavat asiakkaan yhteydenpitokanavat, ammattilaisten vuorovaikutuksen mahdollistavat alustat, tuottajien hallinnan työkalut ja johtamisen tietotarpeiden varmistamiseksi toteutettavat raportointitoiminnallisuudet. Tietojärjestelmien hankinnan valmistelu toteutetaan SoteDigin kansallisten kehityshankkeiden linjausten mukaisesti ja hankintoja pyritään tekemään osana suurempaa kansallista konsortiota.

4. Seurannan ja valvonnan digitaalisten mahdollisuuksien kartoitus ja tarvittavien työkalujen määrittely

Järjestäjän vastuu palvelutuotannon valvonnasta asettaa tarpeita digitaalisille ratkaisuille. Pohjois-Savon maakunta parantaa näkyvyyttä palvelutuotantoon toimenpiteellä, joka pyrkii tunnistamaan työkaluja sähköiseen valvontaan ja asiakaslähtöiseen raportointiin sekä tuotannon asiakaspalvelutiedon keräämiseen.

kattaa maakunnan toiminnot ja käynnistyy systemaattista valvontaa tarvitsevien toimintojen tunnistamisella. Konkreettisenä esimerkkinä hoitajamitoituksen toteutuminen tuottajien yksiköissä. Toimintamalli määritellään yhdessä tärkeimpien sidosryhmien kanssa ja perustuu yhteistyöhön palvelutuottajien kanssa. Toimintamalli pyrkii tuottamaan arvoa sekä tuottajille että järjestäjälle ja minimoimaan raportoinnista aiheutuvat ylimääräiset kustannukset.

Työkalutarpeiden tunnistaminen toteutetaan kootusti ja työkalujen tietotarpeita varten määritellään tarvittavat muutokset SoteDW-tietovarastoon. Valvonnan toimintamallin ja tietotarpeiden määrittelyn jälkeen toimenpiteessä määritellään loppukäyttäjän raportointinäkyvät ja käyttöliittymä. Loppukäyttäjien lisäksi toimintamalli määrittää asiakkaiden raportointimahdollisuudet havaituista poikkeamista palvelutuotannossa. Pohjois-Savon alueella käytetään Tableau-työkalua visuaaliseen raportointiin ja kehitettävät toiminnallisuudet tullaan mahdollisuuksien mukaan sitomaan vahvasti olemassa olevaan teknologiaan. Näitä tietojohdamiseen liittyviä kokonaisuuksia toteutetaan osa-alueessa 2 Johtamisen ja ohjauksen kehittäminen, jota osa-alue 3 tukee.

Toimenpiteen toisessa osassa tarkastellaan valvontaa sopimushallinnan näkökulmasta ja valmistellaan koko organisaation laajuisen sopimushallintajärjestelmän käyttöönottoa. Valmistelu koostuu tarvemäärittelystä, toiminnallisesta kuvauksesta ja hankinnan valmistelusta.

5. Rakenteisen kirjaamisen yhtenäistäminen maakunnan alueella

Yhdenmuotoinen rakenteinen kirjaaminen on vaatimus tehokkaalle tietojohdamiselle koko organisaation laajuudelta. Sosiaalihuollon Kanta-palvelujen käyttöönotto vaatii rakenteisen kirjaamisen yhtenäistämisen ja samalla terveys- ja sosiaalihuollon tehokas tiedonvaihto mahdollistetaan yhtenäisillä kirjauskäytännöillä. Käytäntöjä kehitetään yhteistyössä tulevaisuuden sote-keskus –hankkeen kanssa. Hankkeen laatu- ja vaikuttavuusosiossa kuvataan yhteistyötä, jossa Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa kehitetään kirjaamisosaamista.

Pohjois-Savon maakunta yhtenäistää kirjaamistaan sekä terveys- että sosiaalihuollossa osana toiminnan uudistamista. Toimenpide keskittyy maakuntatasoisten tietomallien käyttöönottoon koko organisaation kirjauksissa. Tämä mahdollistaa tietojen yhdistämisen maakunnan laajuisesti. Rakenteista kirjaamista toteutetaan jo tällä hetkellä terveydenhuollon puolella, mutta alueellisia eroja käytännöissä on edelleen olemassa. Sosiaalihuollossa rakenteinen kirjaaminen on pilottitasolla ja maakunnallinen ohjaus lähtee liikkeelle perusteista. Myöhemmässä vaiheessa toteutettava Sosiaalihuollon Kanta-palvelujen käyttöönotto vaatii sertifioidun asiakastietojärjestelmän ja yhteisen järjestelmän sertifiointi on kustannustehokas vaihtoehto kaikkien alueellisten järjestelmien itsenäiseen sertifiointiin verrattuna.

Edellytys rakenteellisen kirjaamisen edistämiseksi on yhtenäisen tietomallin käyttöönotto, joka tapahtuu osana tuotannon- ja toiminnanohjauksen hankinnan valmistelua.

6. Asiakastiedon saatavuuden parantaminen maakunnan tasolla

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri on kehittänyt asiakastiedon käsittelyä UNA-hankkeessa vuodesta 2017 alkaen yhteistyössä UNA Oy:n kanssa. Hankkeen tavoitteena on hallitusti tuoda koko sairaanhoitopiirin asiakastiedot yhden järjestelmän piiriin. UNA-hankkeessa on kansallisesti mukana 20 sairaanhoitopiiriä. Pohjois-Savon maakunta tulee tukeutumaan UNA-kehitykseen asiakastietoja koskevissa suunnitelmissaan. UNA-kokonaishanke etenee oman suunnitelmansa ja aikataulunsa mukaisesti, mutta kehitystyötä tullaan tekemään myös osana maakunnan rakenneuudistusta.

Asiakastietojen yhdenmukainen saatavuus on edellytys useiden hankkeen toimenpiteiden levittämiseksi koko maakunnan alueelle. Tästä syystä maakuntavalmistelussa tehdään tiivistä yhteistyötä sairaanhoitopiirin johtaman kehityshankkeen kanssa. Kehityshanke tähtää alueen yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoon vuonna 2025, mutta aiemmissa vaiheissa asiakas- ja potilastietoja tuodaan ammattilaisten nähtävälle käytetystä järjestelmästä riippumatta UNA-Ytimen avulla.

Asiakastiedon saatavuuden parantaminen sisältää UNA-tuotannonohjauksen moduulin määrittelyn maakunnan tarpeita vastaavaksi yhdessä sairaanhoitopiirin kehityshankkeen kanssa. Tuotannonohjauksen moduulia pilotoidaan alueellisesti ja hankkeen aikana valmistaudutaan maakunnalliseen yhtenäisen tuotannonohjauksen järjestelmän käyttöönottoon. UNA-kokonaisratkaisua sisältää myös sosiaalitoimen ja terveydenhuollon järjestelmäpalveluiden moduulit. Rakenneuudistuksen kehitysvaiheen aikana toteutetaan sosiaalitoimen ja terveydenhuollon moduulien toiminnallista määrittelyä, mutta moduulien tuotekehitys ja käyttöönotto ovat rakenneuudistuksen laajuuden ulkopuolella.

7. Maakuntatasoinen arkistointistrategia poistuville tietojärjestelmille

Pohjois-Savon maakunta tulee tulevina vuosina kehittämään sote-tietojärjestelmiään ja yhtenäistämään toimintoja. Pelkästään UNA-hanke tulee korvaamaan yli 20 yksittäistä järjestelmää. Maakuntaan liittyvillä organisaatioilla ei ole nykyhetkellä arkistointistrategioita ja esimerkiksi Ylä-Savossa operatiivisesta käytöstä poistunut järjestelmä on edelleen ylläpidossa sisältämiensä tietojen takia. Maakunnallinen arkistointistrategia tähtää rajoittamaan ylläpito- ja lisenssikustannuksia ja mahdollistamaan ammattilaisten pääsyn historiatietoihin.

Toimenpiteen alussa maakunnan alueelta tunnistetaan kaikki hankkeen puitteissa korvattavat tietojärjestelmät ja kartoitetaan näiden tietosisällöt. Järjestelmäkartoituksen pohjalta hankkeessa voidaan määrittää arkistointistrategian laajuus ja tarvittavat järjestelmät arkistoinnin tekniseksi toteuttamiseksi. Järjestelmän määrittely kattaa arkistotietokannan, ammattilaisten käyttöliittymän ja integraatioiden kokonaisuuden. Tärkeässä osassa arkistoinnissa on käyttöoikeuksien määrittely ammattilaisten suuntaan. Arkistointijärjestelmän kuvauksen yhteydessä toteutetaan valmistautuminen hankintaan. Hankkeen puitteissa tuotetaan hankinnan kuvaus ja järjestelmän toiminnallinen määrittely.

Osa-alue 4 – Yhteistyötasoinen tai muu maakuntien yhteinen kehittäminen

Toimenpiteet

1. Toiminta- ja koordinaatorakenteen suunnittelu

Toimenpiteen tavoitteena on luoda toiminta- ja koordinaatorakenne vaativan tason asiakas- ja potilastyön konsultaatiopalveluihin ja sekä tutkimus-, koulutus- ja kehittämissyhteistyöhön neljän maakunnan välille. OT-keskuksen toiminta- ja koordinaatorakenne kattaa kehittämistyön koordinaation, kehittämisen roolit sekä tarvittavat sopimukset maakuntien ja ulkoisten kumppanien kesken. Rakennetta määritettäessä nimetään avainhenkilöt ja alueelliset työryhmät, joissa kehitystyö toteutetaan.

Yhteistoiminta-alueen laajuinen konsultatiivisen tuen toimintamallin kehitys käynnistetään perustietojen keräämisellä alueellisen tilannekuvan luomiseksi. Perustietojen avulla voidaan määrittää alueellisten toimijoiden erityisosaaminen, sekä vaativan tason tapausten yleisyys yhteistoiminta-alueella. Perustietojen avulla luodaan pohja palveluiden yhteensovittamiselle ja alustava arvio konsultaatioiden tarpeista.

Rakenteen luomisessa hyödynnetään alueellisia parhaita käytänteitä konsultatiivisista yhteistyömalleista ja etäkonsultaation käyttökokemuksista. Etänä tapahtuvan kommunikaation kehittämistä tehdään yhdessä digitalisaation kehittämisen osa-alueen kehityksen kanssa. Tämän lisäksi rakenne sisältää ylläpitämisen asiantuntijaverkoston toimintaperiaatteet, verkoston konsultaation resursoinnin ja toiminnan ylläpitämisen koordinaation.

Asiantuntijaverkosto tulee koostumaan yhteistoiminta-alueella toimivista erikoisyksiköistä, jotka ovat sairaanhoitopiirin, maakuntien tai muiden toimijoiden alaisuudessa. Verkoston osaamista on tarkoitus tukea myös kolmansien osapuolien osallistamisella. Laajan sidosryhmäverkon takia toiminta- ja koordinaatorakennetta suunniteltaessa on valmisteltava myös tarvittavat sopimukset eri toimijoiden välille. OT-keskuksen ideaan sisältyy toiminta- ja koordinaatorakenteen lisäksi tutkimus-, koulutus- ja innovaatiotoiminta (T&K&I). Pilotin aikana tulevat esille keskeiset kehittämistarpeet tältä osin.

2. Toiminta- ja koordinaatorakenteen pilotointi

Hankkeelle palkataan OT-keskuskoordinaattori, joka suunnittelee ja toteuttaa yhdessä alueellisen OT-asiantuntijaverkoston kanssa konseptoinnin. Konseptin määrittelyn jälkeen toiminta- ja koordinaatorakenteen pilotoinnin suunnittelu sisältää pilottiin osallistuvien valinnan, pilotin aikataulutuksen ja vaativan tason tukea verkoston sisällä tarjoavien asiantuntijoiden tunnistamisen. Pilotointi toteutetaan myöhemmin määritettävässä laajuudessa, mutta vähintään maakuntarajat ylittäen.

Pilotointia koordinoi KYS:n lasten ja nuorten osaamiskeskus yhteistyössä Itä-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskuksen (ISO) kanssa. Pilotoinnin aikana kerätään ammattilaisten kokemuksia verkoston käytöstä oman työnsä tukemisessa sekä yksittäisiä asiantuntijaverkoston konkreettisia käyttötapauksia. Käyttötapauksilla pyritään tunnistamaan tarpeita tutkimus-, koulutus- ja kehittämissyhteistyön resurssien koordinaationille.

OT-keskuksen kehittämisen puitteissa pilotoidaan ensimmäisessä vaiheessa määriteltyä toiminta- ja koordinaatorakennetta. Pilotoinnilla pyritään todentamaan OT-keskus -toiminnan tavoitteiden toteutuminen ja tunnistamaan asiantuntijaverkoston toiminnan vaatimat järjestelmätyökalut.

3. OT-keskuksen konseptointi

Pilotoinnin löydösten perusteella päivitetään OT-keskuksen toiminta- ja koordinaatorakenne vastaamaan yllämainittuja tarpeita. Rakennemuutosten puitteissa tavoitellaan onnistunutta pilottia, joka todentaa OT-keskukselle asetetut tavoitteet sekä yhtenäistä toimintamallia. Sen käyttöönotto voidaan toteuttaa omana kokonaisuutenaan koko alueen laajuudelta hankkeen jälkeen. Päivityksen yhteydessä pyritään määrittämään myös asiantuntijaverkoston konsultaatioiden yhtenäisen alustan teknologiavaatimukset. Alusta tulee mahdollistamaan ammattilaisten tiedonjaon ja huomioimaan asiakas- ja potilastiedon

salassapitovaatimukset. Toimintamallia määritettäessä on selvitettävä mm. se, voiko asiantuntijoiden väliset konsultaatiot toteuttaa anonyymisti.